

DVIDEŠIMT DEVINTOJI PAMOKA

TIESIOGINĖ IR PASAKOJAMOJI KALBA

Paskaitykite šią pėsaką.

Kėtinas ir ŗvirblis.

Atlėkė ŗvirblis į ŗkininko kiėmą, ir pasigėvo jį kėtinas.

- Čiŗ, čiŗ, palėisk manė! - veŗkia išsigandėš ŗvirblis, spūrda ir stėngiasi ištrŗkti iš kėtino nagŗ.

- Palėisti tavė? Aš visą rŗtą ċia tavėš tŗkojau, - sėko kėtinas ir, nusinėšėš į pėtvori, jau ketina vėlgyti. ŗvirblis pagalvėjo ir sėko:

- Gerbiamėsis, nė vienas pėnas nevėlgo pŗsryċiŗ, burnėš nepraŗsėš. Kaip gi tŗ vėlgyti?

- Gal ir tiėšą sakaĩ, - tėrė kėtinas ir, pasidėjėš ŗvirbli ant ŗmėš, ėmė praŗstis. ŗvirblis tik tė ir lėukė; tik spŗrst ir nŗlėkė.

- Dabaŗ tŗ manėš nebepagėusi! - sėko ŗvirblis, atsitŗpėš ant šakėš. Kėtinas labaĩ supŗko ir tėrė sėu.

- Kėl gŗvas bŗsiu, pirmė pŗsryċius vėlgysiu, o paskuĩ bŗr-
nė praŗsiu!

Taĩp jis dabaŗ ir dėro.

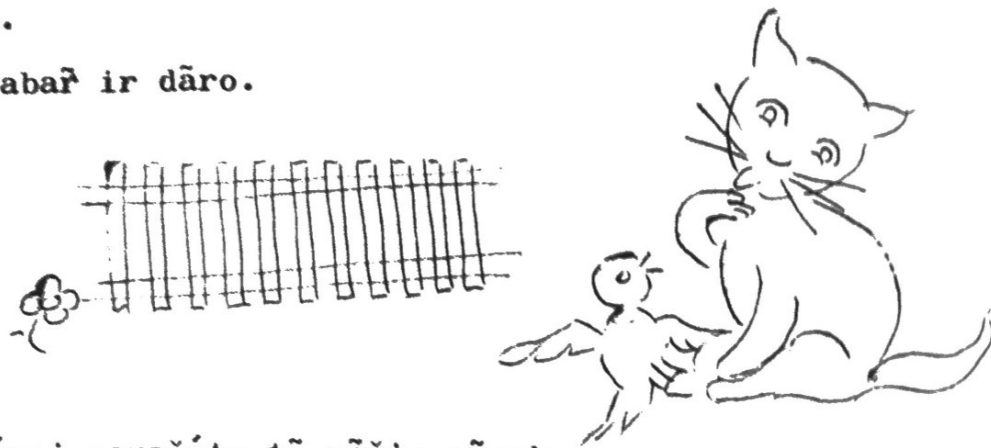
Katinas ir žvirblis.

Atlėkė žvirblis į ūkininko kiemą, ir pasigāvo jį katinas. Išsigañdęs žvirblėlis veřkė ir prāšė, kad palėistų. Spurdėjo, stėngėsi ištrūkti, bet niėko negalėjo padarýti. Kātinas, ramiai jį nusinėšęs į pātvorį, jau ketino vālgyti.

Žvirblis, matýdamas, kad jėgā negalės ištrūkti, mėgina gudrumū. Pagalvójęs jis sāko kātinui, kad nė vienas pōnas nevālgo pūsryčių, burnōs nenusipraūsęs.

Kātinas, pasidėjęs žvirbli ant žėmės, ėmė praūstis. Žvirbliui tō ir tereikėjo. tik spūrst ir nūlėkė. Kātinas labai supýko ir pasižadėjo, kol gývas būs, pirmā pūsryčius vālgyti, o tik tada praustis.

Taip jis dabař ir dāro.

Palýginkite dvejōpai parašýtą tā pāciā pāsakā.

Kōks tarp jų skirtumas?

Pabraūkite pirmojė pāsakoje žvirblio žodžiūs raudōnu pieštukū, o kātino - mėlynu.

Pirmojė pāsakoje aūtorius dūoda t i e s i ó g i n ė p a -
č i ū v e i k ė j ū k a ĺ b ā, pats tik paáiškindamas,
kas tuō metū výko.

Antrū ātveju - aūtorius p ā s a k o j a, kā veikėjai kalbė-
jo ir darė.

Pastebēkite, kāp uZRāšome tiesiógine kalba:

1. Prādedame iš naujōs eilūtēs, kuriōs pradžiojē dēdame brūkšņi.
2. Jei tamē pačiamē sakinyjē sēka aūtoriaus žōdžiai, tai po tiesióginēs kalbōs dēdame kablēli, (klaustūka ar šauktūka), vėl brūkšņi ir tadā aūtoriaus žodžiūs, kuriuōs prādedame mažāja raidē.

- Gal ir tiēsā sakaī, - tārē kātinās.

- Kō jūs čiā rēkaujate? - paklāusē vārna.

Pāsakojamoje kalbojē naujā eilūtē be brūkšnēlio rōdo, kad prādedama kalbēti apie kitā įvyki, arbā kitā veikēja.

Dviejū veikējū pōkalbis vadīnamas d i a l o g u.

Pavyzdžiui:

- Ko jūs čiā rēkaujate?
- Ogi štaī piktadarys!...
- Kas tōks?
- Genys, genys dryžnugāris!
- Kā jis padārē?
- Jis medžiūs keřta, gīriā naikina! Kur mes pasidēsime, kai visā iškiřs!...

N a m ų d a r b a s

1. Surāskite skaitymo knygoje viēnā straipsnēli, parašytā tiesiógine kalbā, o kitā - pāsakojamāja.
2. Pagalvōkite, kadā geriaū tiņka vartōti pāsakojamāja ir kadā tiesiógine kalba?
3. Parašykite rašinēli, kuriamē būtų tiesiógine kalbā.
(Gāli būti įsivaizduōtas bātų, knygu, gyvuliūkų, mēdžiū ar žmoniū pōkalbis).